

Och göra mig en stor smärta,
Det har jag allt för dig, min ädla Vän,
Som bedragit har mitt hjerta.

En hjort, som uppå gården går
Med två förgyllande horen,
Han är dock i den örtagård
Bland tistel, ris och bland törnen.
Han hafver lika hurtigt mod,
Är lika lustig och glader:
Friheten är friheten god;
Ack, om jag friheten hade.

En fogel sitter i en bur
Allt inom fyra murar;
Han sjunger högt af sin natur,
Fast hjertat är dock bedröfvadt.
Han sjunger så: »långt batter är
I ödemarken till att vandra,
Än att sitta i en bur af guld,
Och att taga mat af andra.

Hvad hafver jag för jag har rest
Kring hela verlden den vida;
Hvad hafver jag för jag har lärt
Som så mycket ondt skall lida.
Fast din' ovänner de förtala mig,
Det gör mig en stor smärta;
Det har jag allt för dig, min ädla Vän,
Som så bedragit har mitt hjerta.

Adjö, farväl, min lilla Vän!
Jag afsked från dig nu tager:
Jag reser bort i främmand' land,
Låt ingen dig nu bedraga.
Jag reser bort på en tid kort
Från dig, min Vän, till att vandra;
Jag reser bort uti främmand' land,
Att söka mitt bröd ibland andra.

B. Timgren, f. 1788 vid Eimunds i Roma.

2: 24. »Det voro de Systrarne tre»

Det voro de Systrarne tre — san
Tre, tre!

Det voro de Systrarne — tre, he he!

Den yngsta af de Systrarne tre

Hon släppade mig derin — san

In, in!

Hon släppade mig der in.

Hon stälde mig bakom en dörr — san

Dörr, dörr!

Hon stälde mig bakom en dö —, hö, ör!

När far och mor de somnade,

Då satte hon knaparna för — san

För, för!

Då satte hon knaparna för.

Hon stängde mig uti ett hus — san

Hus, hus!

Hon stängde mig uti ett hu, u, hus!

Jag tänkte med henne i sängen att gå;

Men jag måste på fönstaret ut — san

Ut, ut!

Men jag måste på fönstaret ut.

Jag slog mig då mot en sten — san
 Sten, sten!
 Jag slog mig då mot en ste, he, hen!
 Tre ribben utaf sidan gick,
 Dertill mitt vänstra lårben — san
 Ben, ben!
 Dertill mitt vänstra lårben.

 Det slaget det gjorde mig ve — san
 c, d, v!
 Det slaget det gjorde mig c, d, v!
 Här hafver jag nu varit engång:
 Till Eder kommer jag alldrig mer — san
 Mer, mer!
 Till Eder kommer jag alldrig mer.

 Min käre! försvär inte sej, d, v, — san
 Sej, sej!
 Min käre! försvär inte sej, d, v:
 När såret är heladt och botadt igen,
 Låt bli då att bogsera mer — san
 Mer, mer!
 Låt bli då att bogsera mer!!

B. Timgren.

25.

2: 25. »Kärleks-gossen lilla . . .»

Kärleks-gossen lilla gick åt vattene-käldan :,
 Då blef han varse flickan sin den snälla :,

 God dag, min lilla Ros! hvar hart du varit så länge?
 Ty jag fick inte tala vid dig om qvällen.

 Jo, jag har varit uti Eder socken och sömmat :,
 Det våller allt det att jag får inte vara hemma :,

 Och vetst du det, att alla vilja mig utrota :,
 Det vållar allt det att jag och du skall tillhopa :,

 Ack, nej — ack, nej: de svär (2:dra ggn: »din
 svärfars») så grufveliga eder :,
 Ja, fastän de mig så förarga (2:dra ggn: »förbanna»
 och förtreta :,

B. Timgren.

2: 26. »Klara Solen nu . . .»

Klara Solen nu nedrinner,
 Och bittra tårar, sorgeda'r:
 All min vällust är försvunnen,
 När som jag afsked från dig ta'r.
 Tar jag afsked från dig mitt hjerta,
 Så ta'r jag afsked från dig, min Vän,
 Den jag tänkte att få till maka;
 Men det kan väl så hända än.

När som jag går för mig sjelf allena,
 Så tänker jag på Vännen min
 Och ingen kan mig det förmena;
 Ty jag må tänka på hvem jag vill:
 Jag går till öster och jag går till väster,
 Ja, söder — norr, långt verlden ut.
 Och alldrig tager min vänskap ända,
 Och alldrig slocknar vår kärlek ut.

Ack, värdes dig mig din Nåd bevisa,
 Och skrif mig till, så är jag nöjd;
 Si så får mitt hjerta lisa
 Och en obeskriflig fröjd.
 Fast det synes mig förmenadt
 Såsom en orolig dröm;
 Men jag låter sorgen fara:
 Du äst likväl Vännen min!
 (— Fast jag låter sorgen fara,
 (— Är du dock i hjertat kvar!)

B. Timgren.

2: 27. »En Vän utan kärlek . . .»

En Vän utan kärlek den liknar jag vid
 Ett träd, som ger blomster, men ingen frukt ger:
 Han är¹ icke värd att kallas för Vän;
 Mång' tusende plågor önskar jag den.

¹ Till. m. blyerts.

Jag ser det på dina ögon, du har en annan kär:
 Ack, redlig lilla Vännen! säg mig hvem det är?
 Jag vill allt för gerna vara redlig mot dig,
 Så länge blodsdroppan är varmer i mig.

Dina svartbruna ögon, din sockersöta mund
 Har lagt på mitt hjerta en börda så tung:
 Halsbandet på halsen det skiner som guld;
 Derför är du, lilla Vännen, så huld.

När jag blifver döder och lagder på bår,
 Hvar redlig flicka! låt kärleken stå:
 Gack först till min bår och sen till min graf —
 Der hvilat den Vännen, den du har håll't af!

Carol. Joh:na Säve 1777 f. Kahl, g.m. Handl. N. Säve († 1835),
 † 1848.

28.

2: 28. Magdalena

Magd'lena gick sig åt sjö och strand
 Solen skin' rödan — (När solen segar öfver änne) —
 Der tvättat hon sin snöhvita hand
 Allt under linden den gröna.

Magdlena gick sig på bredan bro
 Der fick hon se att Gud Fader stod.

Ack, hör Magdlena, skön Jungfru fin:
 Du gifve mig detta vattnet rent.

Ack, had' jag mina silfverkannor små,
Så skulle du det renå vattnet få.

Ack, vore du nu utan man,
Så skull' jag dricka ur din egen hand.¹

Då kom till henne den Helge and':
»Och löndamänner det har du tre!»

Men jungfrun svor för den Helge and',
Att hon ej löndamänner visste om.

Magdlena svor för en konung båld,
Att hon alldrig varit i manna-våld.²

Ack, hör Magdlena! säg icke så: (svär ej så högt)
»Tre barn till verlden du födit har!»
(— — till verlden födt)

Det första hade du med din far;
Det kasta' du i stridande val (hafsens qvaf).

Det andra hade du med din Bror;
Det sänkte du ned i hafsens flod.

Det tredje hade du med din Sockneprest;
Och dermed syndade du aldramäst.

Magdlena föll för Gud Fader ner:
»Hvad vill Gud Fader för dom mig ge?»³

Ej annat straff skall du nu få
Än sju år i vilda skogen gå.

Sju år skall du i vilda öknen gå
Ibland de ulfvar och vargar grå.

Din mat skall vara de knoppar små,
Som uppå linda-löfven växa må.

¹ *I marg.:* Om du ej varit i manna-våld,
Jag skulle druckit ur din blotta hand.

B. Timgren.

² *I marg.:* Magdlena skön, Magdlena båld!
Du har varit i manna-våld.

B. Timgren.

³ *Denna strof tillagd senare.*

Din Dryck skall vara de droppar små,
Som daggen uppå jorden fälla må.

Din bädd skall vara de blader (rötter) små,
Som uppå linda-träden (löfven) växa må.¹

Din ro skall ingen annan blifva då;
Än att bland vilda djur i skogen gå.²

När de sju åren hade flytt sin kos,
Då Christus sjelfver för henne stod.

Ack, hurudan liknas maten din?
Liksom jag ätit hvete³-kaka fin.

Ack, huru dan liknas drycken din?
Liksom jag hade druckit mjöd och vin.

Ack, hurudan liknas bädden din?
Liksom jag sofvit uppå silke fin.⁴

Ack, hurudan liknas roen din?
Liksom jag gått uti dans och spel.⁵

Ack, hör Magd'lena, skön jungfru fin:
I dag skall du i Paradis med mig.⁶

I himlen har jag beredt din stol;
Solen skin' rödan — (När solen segar öfver änne) —

Den skall du ha för din fasta tro.
Allt under linden den gröna!

A. M. Holstein & C. N. Carlsson (d. 21/12 45).

¹ *I marg.:* Ingen annan bädd skall du nu få
Än berg och stenar att ligga på.

² *I marg.:* Tack vare dig, Nädig Fader god,
Du låtit rinna för mig ditt röda blod.
B. Timgren.

³ *Över raden:* (mandel-).

⁴ *I marg.:* När jag spatsera' i den gröna äng,
Guds Englar följde mig i säng.
B. T.

⁵ *I marg.:* När jag spatsera' i den lunden fram,
Då ledde Guds Englar mig med sin hand.
B. T.

⁶ *I marg.:* Tack vare dig Magdlena vis?
I dag skall du vara med mig i Paradis. —
B. Timgren.

2: 29. »Jungfrun hon¹ bad sin Moder . . .»

Tillag. *Le. Jöng. II. 19.*

Lång *Påns*

26. Jungfrun hon bad sin moder om
 14. För din dunkla rummar att ljus i dem
 hon skulle bli sin käraste för gä till hennes med
 26. Hona hem - dem.

¹ Tillagt senare.

Jungfrun hon bad sin moder om lof:
För linden han dammar uti lunden —
Att hon skulle till sin käraste få gå;
Ty hon var med älskona bunden.

Gerna skall du till din käraste få gå;
Men akta dig väl för den lilla ulfven grå.

Nog aktar jag mig för lilla ulfven grå;
Bara jag till min käraste får gå.

Jungfrun hon går sig åt rosende lund
Der möter hon sig den lilla ulfven grå.

Hör du, lilla ulfven, inte biter du mig:
Det rödaste guld det gifver jag dig.

N. P. Carlquist.

30.

2: 30. »Gubben och Gumman . . .»

Gubben och Gumman de satt och taltes vid.
De talte om fröjd och gamman:
Inte var du mö den tid du kom till mig,
Det första år vi kom' till samman!
Var jag inte mö, så var jag hvad jag kan;
Jag var så god qvinna som du är man
För aj, aj, aj, — det säger hon (Hurra för mig)
Och den sed (dag) förgäter hon alldrig!

Gör inte jag som Danneqvinnor plär?
Breder ut näfvar långa;
Jag mjölkar getter, kör i vall med får,
Jag kärnar och jag ystar.
Bakar och brygggar, lagar till mat —
Hörer inte det till Danneqvinnors stat?
— — —

Fastän du mjölkar getter eller får.
Skall jag dig därför löna?
Bara jag ut igenom dörren går,

Så lägger du dig att sofva.
Min kappa hänger högt opp i tak,
Och den sölas full med mjölk och med mat.

— — —

Krist' gifve att du lefde den dag,
Då du fick dig en annan Dame,
(Som inte alls dig kunde göra i lag (?)
(Ej sköta gås och ko och lammen (?)
Som inte dugde spinna, väfva eller sy,
Men bara supa, föra sqvaller i hvar by.

— — —

Dit jag ber dig gå, dit bör du löpa,
För jag är den, som maten skall köpa;
Men dit jag ber dig gå, dit skall du också löpa,
Ty jag är den som matmor skall heta.

— — —

Men Gubben han räckte ut sin högra hand,
Och slog kärringen under öra,
Och så gör hvar ärlig Danneman,
När som hustrun ej vill höra
(För dit jag befaller, dit skall du ock gå, (?)
(Ty jag är den, som Husbonde heta må (?)

Men kärringen tog sin svarfvade rock,
Och dårfvade sin man i pannan:
Så gör hvar ärlig Danneqvinna ock
När som mannen börjar banna.
Alla barnen uppå ugnen då for,
(För är du nu den som husbonde het'
Och alla kattor under grytor och bord
(Skall du jaggu' inte göra mig förtret).

Och Gubben gick sig till Ale kärf,
Att skära sig käppar hvita.
Och kärringen svor för lif och för död:
Dem skall du väl sjelf få slita!
Och midt uppå golfvet började Ting,
Så skinn-flingor flögo rummet omkring.

Gubben ut igenom dörren gick;
Så mötte han sin grann-qvinna:
Så har jag lekt med kärringen i natt,

Att begge mina ögon rinna.
För nu ha' de fått den rasande sid,
Att mannen skall göra allt hvad hustrun vill.

Har du så lekt med kärringen i natt,
Att begge dina ögon rinna;
Så visst har hon dra't på tjufva-ryggen din
Som en ärlig Danneqvinna.

För så bör hvar qvinna göra med sin:
Och jag skall gå hem och göra så med min.
För aj, aj, aj — det säger hon (Hurra för mig)
Och denna sed (dag) förgäter hon aldrig!

M. H^{dr} Norbys i Vänge & F. Lundgren.

31 A.

2: 31. *Så tager jag min bössa*

Så tager jag min bössa och så min lilla hund;
Sen gånger jag mig allt åt rosende lund.
Der skolom vi vårt samtal begynna.

Der plockade de blommor, båd' hvita och blå:
Sen bäddade de sig en säng derutåf;
Allt under den linden så gröna.

De lade sig att sofva den lilla sommarnatt:
De sofvade inte, men samtal de ha'tt
Allt om den tillkommande kärleken.

Och Jungfrun stiger opp och kämbar ut sitt hår:
»Jag är väl så god Jungfru i dag som i går,
Fast jag hafver sofvit ungersven¹ så nära.»

Det är väl intet dager fast Jungfrun tycker så,
Det är den lilla stjernan, som före dagen går,
Som lyser öfver berg och djupa dalar.

Gud nåd' mig arma flicka för ord jag sad' i går:
»Att jag är så god Jungfru i dag som i går!»
Fast jag hafver sofvit ungersven så nära.

L. Niclasson. — En dylik visa med utmerkt skön mel. af Selma Unér.

¹ Så.

2: 168. *Nu ta'r jag min bössa . . .*

Nu tager jag min bössa och så min lilla hund:
 Kom, möt mig, skön jungfru! i rosende-lund,
 Der skolom vi vårt samtal begynna.

Och ungersven tog Jungfrun i snöhvitan hand,
 Spatserade så till den rosende-lund,
 De blader och de blommor att beskåda.

De plockade rosor, båd' hvita och blå,
 Och bäddade sig en säng derutåf,
 Allt inunder linden den gröna.

De lågo tillhopa den hela sommarnatt,
 Och månen på himmelen öfver dem satt,
 Som skiner öfver verlden den vida.

När jungfrun hade legat, så ville hon uppstå;
 Det är ej ännu dager, fast Jungfrun tycker så:
 Det är den lilla stjernen, som plär för dagen gå.

Och Jungfrun stod upp och guldkammade sitt hår.
 Jag är väl så god jungfru i dag som i går,
 Fast jag sofvit ungersven så nära.

(De lågo tillhopa den andra sommarnatt:
 Och månan han öfver dem lyste så matt,
 Och snart bakom molnen sig dolde.)

Och jungfrun stod upp och krusade sitt hår;
 Gud nåd' mig arma flicka för ord jag sad' i går:
 Nu hafver jag min jungfrudom förlorat.

Och när skall vi koka, och när skall vi sjuda,
 Och när skall vi fränder och vänner till oss bjuda,
 Och när skall vi bröllops-dagen hålla?

Och sjelf får du koka och sjelf får du sjuda,
 Och sjelf får du fränder och vänner till dig bjuda,
 Och sjelf får du bröllops-dagen hålla.

Ty jag är ingen ungersven fast Jungfrun tycker så,
 Jag är den lilla Necken på böljorna blå.
 Och hafver mitt bo under broen.

Mitt hus det är bygdt under bredaste bro,
Dit ingen kan segla och ingen kan ro,
Ej heller taga hus öfver natten.

Och ungersven han sköt sitt skepp ifrån land:
Och jungfrun hon stod på den ödsliga strand,
Och fällde sina modiga tårar.

Och Jungfrun hon vred sina händer i blod:
Gud nåde den flicka, som ungersvennen tror,
Hon blifver så snöpligt bedragen.

Selma Unér & Mor Hök i Wänge, 1846.

31 C.

2: 216. *Tag din lilla pipa . . .*

Tag din lilla pipa och så din lilla hund;
Så skolom vi gånga oss i rosende-lund.
Der skolom vi vårt samtal begynna.

Ungersven tog jungfrun i snöhvitan hand,
Spatserade sen uti rosende lund;
De blader och blommor att beskåda.

De plockade blommor båd' hvita och blå;
Sen gjorde de sig en säng derutåf,
Allt inunder lunden den gröna.

Och ungersven steg opp, tog jungfrun i famn:
»Kom skolom vi sofva medan sängen är varm;
Då tiden oss tillfälle gifver.

De lade sig att sofva den lilla sommarnatt:
De sofvade inte, men samtal de hatt
Allt om den tillkommande kärlek'.

Det är väl inte dager fast jungfrun tycker så:
Det är den lilla stjernan, som före dagen går,
Som lyser öfver berg och djupa dalar.

Och jungfrun stiger opp och kambar ut sitt hår:
Jag är väl så god jungfru i dag som i går,
Fast jag hafver sofvit ungersven så nära.

När skall vi fiska och när skall vi skjuta,
Och när skall vi vänner och fränder till oss bjuda;
Och när skall vårt bröllop stafferas?

Sjelf kan du fiska och sjelf kan du skjuta;
Sjelf kan du vänner och fränder till dig bjuda
Och aldrig skall vårt bröllop stafferas.

Och jungfrun stiger opp och slarfvar ut sitt hår:
Gud nåd' mig arma flicka för ord jag tal't i går —
Nu hafver jag min jungfrudom förlorat.

Jag är väl ingen man, fast Eder tyckes så:
Jag är den lilla Necken uppå den bölja blå
Och hafver min boning under isen.

Jag hafver min boning allt under en bro,
Dit ingen kan segla och ingen kan ro;
Och ingen skön jungfru kan dit komma.

Selma Unér o. L. Niclasson.

32.

2: 32. »En visa vill jag . . .»

En visa vill jag sjunga som en Yngling hafver gjort,
Om I viljen höra der uppå:
Om flickornas kärlek allt uppå denna jord,
Hur obeständig den vara må :,:

En yngling var den, som utvalde sig en Vän,
Den han ville kalla för sin;
Då kom' der falska tungor som rådde henne till:
»Det förbund skall du alldrig gå in!» :,:

En yngling var den, som utvalde sig en Vän,
Den han lofvade sin ära och sin tro.
Tre dagar derefter, då skrifde hon ett bref,
Att hon ensam ville lefva uti ro. :,:

Jag läste det brefvet så godt som jag kan,
Att tårarna på kinderna de rann:
Då jag förnimma och tro det var sant,
Att hon sedan hade tagit sig en ann'. :,:

Min fader och min moder de dödde på en tid,
De lemnade slätt intet åt mig;
Men Gud gif mig helsan och födan dertill,
Så lefver jag förnöjder all min tid. :,

Ja, inga rikedomar har jag ärft efter dem,
Och inga rikedomar har jag fått;
Men ett fattigmans-barn hit till verlden är jag född,
Att tjena andra har blifvit min lott!

L. Niclasson, f. 1825 i Låista, skollär. i Linde.

33.

2: 33. *En Wisa om en Fånge*

Statt stilla du Yngling, och se dig väl före
Hur farligt i verlden att lefva det är;
Haf allt' för din' ögon din Gud och din Herre,
För allting så fly alla onda begär.

Besinna dig väl,

Och akta din själ;

Ty snarligt tillstundar ett evigt farväl.

Jag knappast had' kommit i blomstrande åren,
Jag knapt hade börjat att verlden bese,
Då kom mig en tanka så farlig i hågen,
Som mig månde lända till spott och till spe

O, Helige Gud!

Först var jag din brud,

Och sen öfverträd' jag ditt sjuonde bud.

Först glömde jag bort min Gud och min Herre,
Sen glömde jag bort Helga Döpelsens flod,
Sen glömde jag bort Guds Heliga Lära,
Som mig skulle draga till himmelens port.

Ty Satan gaf råd

Att med öfverdåd

Tillgripa min nästas välfångna förråd.

Och litet derefter jag blef arresterad,
Förvarad med starkaste bojor och band.
Mitt brott jag bekände; sen blef jag förpassad,
Med handklöfvar fördes till fängelset fram.

Der måste jag så
I elände gå
I hunger och i nöd samt törst deruppå.

Ack, ve mig den stunden, då jag icke lydde
Min faders och moders förmaning så god';
Ack, ve mig den stunden, då jag icke flydde
Begärliga tankar, som hos mig uppstod'

Ack, Herre! min Gud,
Som gaf mig ditt bud,
Lär mig dem att hålla och följa till slut.

Wisst sörjer jag mycket för verldenes ära,
Och äfven för straffet, hur svårt det än blir;
Dock sörjer jag mer för föräldrarne kära,
Samt syskon och släkt, som mitt elände ser.

Att de för mig må
(Nu?) blygas och så
(För) skämmas hvar gång de mig tänka uppå.

Skall jag uti förtid den tiden förbanna
På hvilken jag vandrat, en syndare-träl;
Långt hällre jag vill hos min Jesum få hamna;
Ty Han hafver lofvat att frelsa min själ.

O, Herre och Krist!
Förlåt all min brist;
Fräls mig ifrån ondo och djefvulens list.

Den endaste trösten, som jag nu kan hafva,
Det är att Gud vill ingen syndares död:
Den sig här omvänder, han evigt får lefva,
Den Jesus har löst med sin blodssvett så röd.

O, jemmer och nöd!
Fräls, Gud, oss från död,
Från sådan svår pino och helvetets glöd.

Gud Fader! mitt lefverne nådigt förbättre
O, Jesu! du gif mig ditt hägn (nu) dertill;
Att jag då i verlden mitt lefverne bättre,
Och alltid må lefva som Skaparen vill.

Att jag då till slut
I herrlighets-skrud
Med palmer i handen får lofsjunga Gud.

I Ynglingar alla, som skåda min jemmer,
Besinnen nu Eder och följer Guds lag,
Bed' Herren i himlen att Han Eder sänder
De Heliga Englar, som leda hvar dag;
På vägen rätt för',
Och evigt förstör
Allt verldenes anslag, som Eder förgör.

L. Niclasson.

[Under titeln står:]

En annan Liffånge Petter Hagström för stöld och mordbrand aflifvad på Endre-backe 2/7 23; med hans medbrottssling och älskarinna Anna Kajsa Norberg, straffad med 30 par ris och kyrkoplikt, affördes med black och handklofvar 11/6 23 till Norrk:s tukthus — hvarom allt en visa sjöngs »Ack ack! se jag är bunden — Kan ej sjelfver lösa mig.»...

(Kansliet, 1823, N:o 340.)

34.

2: 34. *En Gudelig Wisa,*

skrifven af en f. d., i Herranom afsomnad Lif-fånge, med egen hand uppsatt och rim-vis försatt af Niclas Westerholm 1772, som från verlden afgick den 29de Januari. —

Sjunges som: »214 i dett gamla».

Ädlaste Jesu! min Frälsare from,
Hur skall jag förbida din yttersta dom,
När du skall räkenskap hålla?
Gud vare mig Syndare nådig!

Jag har mig besmittat med köttsliga lust,
Och mina blodröda synder.
De ropa: jag bäfvar af ånger och pust,
När jag mig åt himmelen vänder.
Gud vare ...

Hvart skall jag mig vända, hvar finner jag tröst,
I sådan ångest och smärta?
Ty synden han trycker mitt hjerta och bröst:
Ack, himmel mig nådigt behjerta.

— — —

Hur skall jag bedja att Gud blir mig huld,
Att jag för Guds ansigt må komma.
Jag vill nederfalla, bekänna min skuld
För Jesum, som led för oss alla.

— — —

Jag vet att min Frälsar' är nådig och mild,
Och mig mina synder förlåter,
När jag af ett ångerfullt sinne och mod
Af hjertat den samma begråter.

— — —

Fast satan framträder och klagar mig an
För mina förskräckliga synder,
Så skall han likväl med nesa och skam
Få fly för Guds vrede och dunder.

— — —

Ty si nu och hör de hugneliga ord:
»Hvart, Syndare! vill du nu gånga,
»Vänd om, vänd om till himmelens port,
»Låt satan dig icke få fånga.»

— — —

Då vill jag min boning bereda deri,
Och mig med min Jesum trolofva;
Gör du det, min Jesu! och tag mig till dig
Så skall jag dig innerli'n lofva.

— — —

Min Jesus han är så barmhertig i nöd,
Han låter sig gerna förbarma;
Ty Han vill ej någon Syndares död,
Han kallar oss menniskor arma.

— — —

Thy fruktar jag icke för dödenom grym,
När Jesus mig sjelf vill försvara;
Fastän jag skall låta mitt hufvud för synd
Och androm till varnagel vara.

— — —

Det beder jag Eder, I ungdom så kär,
I som nu min nöd vill beskåda,
I bedjen Gud alltid Han vare Er när
Att satan ej Er får bedraga.

— — —

Ett trycker mitt hjerta så svårelig',
Hvaröfver jag hjertligen klagar,
Allt äfven mina föräldrar så kär',
Som efter i sorg månde lefva.

— — —

Jag hoppas dock likväl af hjertans grund
Att Eder sorg snart får ända;
Ty Gud, som är en hjälpare huld,
Han kan deras sorg snart afvända.

— — —

O! I mine Bröder och Systrar så kär'
Gud Eder nådigt bevare!
Det jag utaf hjertats grund begär
I dessa mina sista dagar.

Gud signe Eder alle, ja, hvar och en
Som mig hafva godt bevisat;
Eder lön han vare i himmelen,
Som mig, till själ och kropp har spisat.

Till slut jag bjuder Eder alla farväl,
Gud Eder nådigt bevare!
Jag vill nu söka mitt fädernesland,
Der Jesus han sjelfver mänd' vara.
Gud vare mig Syndare nådig!

L. Niclasson.

35.

2: 35. *Qvann-väjsu* («*Skote kvannveisu*»)

Haj, lustigt så villum vi¹ begynnä att singä
Allt um ajn qvann sum nöjs jär bygd nöj²:
Dä qvanni ha jär mä båd' hjaul u mä trumbä³
Hvars rykte dä hājres i⁴ land u äj⁵ böj. (U rykte
hä spörs på land o. i böj),
Wäggar di star, (Taki jär av)
Tak finn's äj pa; (Wäggar di star)
Mot dāurar så stāngar di mä stickar u strad.

¹ Haj — vi: *över raden*: E veise de' vill jag.

² *bredvid raden*: (... jär uppbyggd).

³ *Över raden*: vingar, *bredvid raden*: (vängar) vinge G. G. Svebilus.

⁴ hājres i: *över raden*: spöres kring.

⁵ *Över raden*: kring.

[Hej lustigt, så vilja vi begynna att sjunga allt om en kvarn, som nyss är byggd ny. Den kvarnen hon är byggd med båd' hjul och med trumma, vars rykte det höres i land och i stad. Väggarna de står, tak finns ej på, mot dörrarna så stänger de med stickor och strå.]

Drifvä¹ jär färdut, dä skall nå till laupä,
Stajnarna liggä allt uppa oä gard;
Sjägul dä ha' vör, männ nal skall vör kaupä,
Värkä jär rat, kumbar aldri' till ga.
Nå pa itt ar (Ha u fa)
Vör aj malä fat: (Fins alldrig en tar)
Dä skall väl majr til, dä skatt дәu första!
(Jag tror att issu qvanni kumbar alldrig till ga).

[Drevet är färdigt, det skall nu till att löpa, stenarna ligger allt uppå vår gård; segel det har vi, men nål skall vi köpa, virket är rått, kommer aldrig att gå. Nu på ett år, vi ej mala fått, det skall väl mer till, det skall du förstå.]

Um mårgänen täjli når vör gynnar rustä,
Lagar uss till u skyndar uss fort;
Mjälä i säcken jag fysst gynnar (suttä (?),
Stampar hardt nidar u binder fast till.
Far så din väg,
U så dig gläd
Att дәu så snällt kund' fa malä din sed.

[Om morgonen tidigt, när vi börja rusta, lagar oss till och skyndar oss fort, mjölet i säcken jag först börjar skaka, stampar hårt ner och binder fast till. Far så din väg, och så dig gläd, att du så fort kunde få mala din säd.]

Ja' haddä tänkt, att ja' skudd' fa malä:
Ja' haddä tork't itt staup sed ällar tva,
Släppar pa vattnä, u dä gynnar sqvalä,
Hastar mi' fort u slar sedi uppa;
Så kumm där an² kal
U drack äut hvar tar:
Nå kumbar issä qvanni väl alldri' till ga.

[Jag hade tänkt att jag skulle få mala, jag hade torkat ett stop säd eller två, släpper på vattnet och det börjar skvala, hastar mig fort och slår säden uppå; så kom där en karl och drack ut var tår, nu kommer denna kvarnen väl aldrig att gå.]

¹ Över raden: Qvanni.

² Ä fr ajn.

Så var dä aumä till hals u till sträupä,
 Sum kunde släukä allt vatten mä' ajn hast:
 Jå, дәu skuddä ha' läut-välling till säupä,
 (Ja, han borde ha' itt fat välling — —)
 Att дәu mattä bläjfvä¹ så small(-ar) sum ajn trast.
 Männ jär ja' itt skan, (Dä var väl itt skan)
 Så jäst дәu en teran, (Dä var an töjran.)
 Sum bygger upp släjkar flatar² qvänn-dam.
 (Sum kunde uppslukä oä fullä qvänn-dam.)

[Så var det den onde till hals och till strupe, som kunde så sluka
 allt vatten med en hast; Jo, du skulle ha lutvälling till att supa, att du
 måtte bli så smal som en trast. Men är jag ett skarn, så är du en
 tyrann, som bygger upp slik flat kvarndamm.]

Männ um ja' haddä mitt hvajtä afskurä:
 Så skudde ja' malä i dagarna tre³,;
 Männ nå jär dä (inte) hvaskän harfvä ällar furä:
 När hvajtän⁴ kumbar upp, jär vattnä förbäj⁵!
 Äj oä a (Att ha u att fa)
 (Jär) Finn's alldrig ajn tar:
 Dä hvajtä dä' gir vör di rättarna sma.

[Men om jag hade mitt vete avskuret, så skulle jag mala i dagarna
 tre, men nu är det varken harvat eller fårat: när vetet kommer upp,
 är vattnet förbi. I vår å, finns aldrig en tår; det vetet det ger vi de
 rättorna små.]

Männ ja' borde mi läjtä paminnä,
 Så skuddä ja' ännu sättä sigt äj oä qvann:
 (Dänn kundä vi saumä af Jäul-gräjsens hinnä (?)
 (Pass på um ajn husä⁶ aj kundä ga an! (?)
 Dä slambrar u slar
 Äutäj Skotä gard:
 Dä qvanni ha' kumbar aj näckstins till ga!

[Men jag borde mig litet påminna, så skulle jag ännu sätta sikt i
 vår kvarn, den kunde vi sy utav julgrisens hinna, pass på, om en
 strumpa ej kunde gå an! Det slamrar och slår uti Skote gård, den
 kvarnen hon kommer ej nånsin att gå.]

¹ Över raden: (bläiä).

² Ä fr flattar.

³ Över raden: tröj.

⁴ När hvajtän: över raden: In' dess vör

⁵ I marg.: (U innan det bläir mo'e) In'-dess (= innan dess); över innän: intes; över
 mo'e: muke.

⁶ I marg.: (Strumpa).

U kumbar Astäüän, vill malä i mårgu
 Så tror ja' dä' alldarig lærer ga an;
 Äütän han da har ajn säup äuti korgen,
 Sum vör kundä säupä allt äj oä qvann:
 Männ då mast дәu tro,
 När дә gar äj sko,
 Da skolum vör ta uss ajn blundä mä' ro!!!

[Och kommer min granne, vill mala i morgon, så tror jag det aldrig
 lär gå an, utan han då har en sup uti korgen, som vi kunde supä allt
 i vår kvarn. Men då må du tro, när det går i sko, då skola vi ta oss
 en blunda med ro.]

O. J. Löfqvist, L. Niclasson, G. G. Swebilius; Fr. Bergman.

[I marg., med hänvisning till strof 5 :]
 (Äi mårrgu straxt täi'ligt förr än дә' bläir dagar,
 Naugä di' fort u lagä di' stè:
 Sèdi i säkkar förr'n дә' gynnar dagas —
 Inn' dess дәu kumbart дәit, så jär vattni förbäi.
 Straxt kumb dar an karl,
 U det var itt skan,
 han genäst uppslukte oä fullä qvänn-dam!

(G. G. Swebilius.)

36.

2: 36. »Femton Finnar de . . .»

Femton Finnar de bodde på en ö
 Från juntan till Järfva —
 De önska' att de hade sig en liten flicka mö;
 Men du må tro att Finnarne fick ärfva —
 För ärfva finta junta kunta mali dans
 dansdockan filida
 för deja; hon hette Jotlijot, skotliskot, skonti nejä; hon
 hette Dans-dockan Filida von Deja!
 Den bruden hon åt sig ett litet godt mål
 Från Juntan m. m.
 Femton fat välling och dito med kål
 — Men du må m. m.
 De ledde den Bruden till Brude-hus
 Och femton Finnar de klappa' ...

Den Bruden hon — sig en liten god —
Från Juntan till Jerfva —
Öfver femton tunnland och så en liten bit;
— Men du må tro att Finnarne fick ärfva. —
För ärfva finta junta kunta mali dans dansdockan
filida för
deja; hon hette jotlijot, skotliskot, skonti nejå;
hon hette Dans-
dockan Filida von Deja!!

O. J. Löfquist.

37 A.

2: 37. »Det kom en Herre . . .»

Det kom en Herre ridandes, sade Bonden :,:
Bed han in, bed han in, sade Bondens hustru :,:.

Hvar skall den Herren sitta då, sade Bonden :,:
På min stol, vid mitt bord, sade Bondens hustru :,:

Hvar skall jag sjelfver sitta då, sade Bonden :.
I min spis vid min gris¹, sade Bondens hustru :.

Hvad skall den Herren äta då, sade Bonden :.,
Äggemat på silfverfat, sade Bondens hustru :.,

Hvad skall jag sjelfver äta då, sade Bonden :.
Sur sill med välling till, sade Bondens hustru :.

Hvar skall den Herren ligga då, sade Bonden .:.
På min arm i min famn, sade Bondens hustru .:.

Hvar skall jag sjelfver ligga då, sade Bonden :.
I min ho vid min so², sade Bondens hustru :.

Svinalusen bita mig, sade Bonden .,:
Wänd dig om och bit igen, sade Bondens hustru .,:

Jag tror att fanen rider dig, sade Bonden .,:
Ryttar'n mig och fanen dig, sade Bondens hustru³ .,:
Så stannade de båda på en gång och såg på varandra.
Så stannade de båda på en gång och såg på varandra.

A. M. Holmström o. F. Lundgren.

¹ *Nedtill med hänvisning hit: På min trapp', vid min katt...* M. H. L.

² *D:o*: I min lo', vid min so ... M. H. L.

³ D:o: Jag tror du blir galen, sade Bonden

Stor sak i det, du blir så med, sade Bondens hustru

Jag tror att du blir h . . . , sade Bonden:

Stor sak i det, mor och mormor var så med, sade Bondens hustru
M. H. L.

3: 2. *Länsmans-Visan*

Jag tror det kommer främmande!

Sade Länsmän'.

Låt dem komma :,::

Sade Länsmän's hustru.

Hvar skall främ'nes vara?

Sade Länsmän'.

I måle-stugan :,::

Sade Länsmans ...

Hvar skall jag då vara?

— — —

På min lo', vid min ko.

Hvar skall främ'nes sitta?

I läne-stolen, vid mitt bord.

Hvar skall jag då sitta?

På min trapp, vid min katt.

Hvad skall främ'nes ha' för mat?

Mjölk och smör, öl och bröd.

Hvad skall jag då ha' för mat?

Silla-rumpa, »hava-stumpa».

Hvad skall främ'nes ha' för dricka?

Bästa öl' i källaren.

Hvad skall jag då dricka?

Dricka surt, värre än lut.

Hvar skall främ'nes ligga?

I himmels-sängen, på min arm.

Hvar skall jag då ligga?

I min ho, vid min so.

Svina-lusen bita mig,

Vänd dig om och bit igen.

Jag tror du är galen!

Sade Länsmän'.

Stor sak i det, mor och mormor var så med;

Sade Länsmans hustru.

Soph. Andersin, f. 1783.

2: 38. *Brimsen och Flugan*

Brimsen seglar ofvan salta van;
 — För trin-tradari-trunne —
 Så seglar han till Fluge-land.¹
 För rosen och min blomma. —

Torndyveln hafver mig till Eder sändt:
 »Om I vill vara hans alldrabästa vän?»

Hur skall detta kunna vara likt?
 Han är fattig och jag är rik!

När jag sitter på min Herres disk,
 Äter jag ärter, smör och fisk.

När jag sitter på min Herres krus,
 Dricker jag mig ett ärligt rus.

När jag sitter på min Herres knä,
 Så valltrar han som ett russe-fä.

När jag sitter på min Herres fat,
 Så valltrar han på en russe-bak.

När jag sitter på min Herres bord,
 Walltrar han i en russe-lort.

Brimsen vredgades vid dessa ord:
 Han slog till flugan, så hon föll till jord.

¹ I marg. med blyerts: Torndyveln red sig på flugans gård. Ute för honom flugan står.

Upp stod flugan, »snyxtade» och gret:
»När skall då vårt bröllop ske?»

Mellan Pingst och Sante Hans,
Då alla flugor gå i dans.

Mellan Pingst och Midsommars-dag,
— För trin-tradari-trunne —
Då alla flugor hålla lag.
— För rosen och min blomma!

M. H. Lallér o. L. Niclasson.

38 B.

2: 279. »Brimmsen»

Brömsen red sig till Flugans gård;
— Trann trareri trumma —
Och ute för honom Flugan står.
— Min rosen och min blomma. —

»Och jag skall helsa från Herren min:
— »Trann, tra ...
»Om hon vill blifva hans lilla vän.
— »Min rosen och ...»

»Och tycker han att det passar sig,
»Att jag ta'r honom och han tar mig?!»

»Och när jag sitter vid dukad disk,
»Då kryper han på rutten fisk»;

»Och när jag spisar vid kungens bord,
»Då kryper han på en »russe-lort».

Och Brömsen sticknar vid dessa ord:
Han stack till flugan, så hon damp till jord.

(i gråt-ton)

»Och jag vill bli Herr Tor-baggens fru:
»Vill han ha' mig, så tag mig nu!» —

Och det blef bröllop, och det blef stort;
— Trann trareri trumma —
För thy det hölls i en färsker lort.
— Min rosen och min blomma. —

Och det blef dansa, och det blef bång;
— Trann trareri trumma —
Ty dansen hölls i en humle-stång.
— Min rosen och min blomma. —

H. Molander.

38 C.

3: 80. *Brömsen och Flugan*

Hör, »Brimms!» du är min frände:
— Trinn trante rittan trumma —
Jag vill ett ärende dig sända.
— Min rosen och blomma!

»Brimsen» band sitt strumpeband
Och så for han till flugo-land.

Hör, du Fluga fagra!
Vill du »torrdöiveln» hafva?

Huru kunna vi hvarandra vara lik'?
Ty han är fattig och jag är rik.

När jag sitter på min Herres panna,
Så dricker jag ur en silfver-kanna.

Och när jag sitter på min Herres bord,
Så »kräker» han i en »russe»-lort.

Så kom »torr-döiveln» svinglandes dit:
Slog flugan utaf bänken ner.

Och flugan snyfta' med mycken gråt:
Och när skall nu vårt bröllop stå?

Vårt bröllop skall stå både sommar och höst,
När alla flugor de ha' sin röst.

Och der blef buller och bruda-färd:
Der dansa brimsen med draget svärd.

Och der blef buller i bruda-hus
Der spela' loppor och dansa' lus.

Had' ej »torr-döiveln» var't så god,
— Trinn trante rittan trumma —,
De hade fått dansa till knäs i blod.
— Min rosen och blomma!

Lars Olsson Kallbjärga, (9/1 67) f. på Fårö 1799.

39.

2: 39. »*Det var en ljuflig . . .*»

Det var en ljuflig sommarnatt,
Jag gick i lunden gröna:
I enslighet jag mig nedsatt
Bland blad och blommor sköna.
Då hela världen var i ro,
Och tyst i alla fåglars bo;
Och klara månen lyste
Vid midnatts-timman tyste.

Förnöjd och fri från sorg och qual
I lundens sköt jag dröjde,
Och från den låga jordens dal
Min fria tanke höjde:
Och tanken föll på tidens fart,
Hur ungdoms-åren flygta snart:
Sitt mål de hastigt hinna,
Och som en rök försvinna.

Jag tänkte: ack, en prøfvotid
Vi måste genomsträfvä;
Vårt hjerta måste hafva strid,
Så länge som vi lefva.
En mot en ond förförisk verld,
Mot hat och afvund, synd och flärd,
Mot oro, ängslan, ränker
Som falska vänner skänker.

Med sådan tanke i mitt bröst
Och känsla utaf smärtan,
Jag höra fick en sakta röst,
Från kärleksfulla hjertan:

Den kom från tvenne Vänners mund,
Som satt i samma gröna lund:
Dit lyssnade mitt öra,
Att deras samtal höra.

Den ena Vännen sade då:
»Min ömma Älskarinna!
»Från dig jag afsked taga må,
»Fast mina tårar rinna;
»Ty slägt och vänner neka mig
»Att längre vara Vän med dig:
»Mig deras gunst besviker
»Om jag ej från dig viker.»

Jag aldrig trott i verlden här
Att jag dig skulle mista;
Jag tänkt dig ständigt hålla kär
Intill min lefnads sista.
Men friheten, den ädla lott,
Har jag ej här i verlden fått,
Den likväl foglar äga
Som under himlen sväfva.

Hon svarade med ängsligt mod:
»Skall detta ske och hända,
»Att all vår vänskap, ljuf och god
»Så snart skall nå sin ända:
»Är hjertat ditt dock nu så hårdt
»Att du så snart kan glömma bort
»Den vänskap, som du burit,
»De eder, som du svurit.

Är nu din känsla blefven kall,
Har kärleken försvunnit?
Har nu din slägt och vänner all
Dig redan öfvervunnit?
Har rikedomar lockat dig,
Att du så öfvergifver mig?
Har falska tungor lyckats
Att mig ifrån dig rycka?

Skall aldrig mera i din famn
Jag blifva innesluten?
Skall denna ljufva kärlekshamn
För mig nu bli tillsluten?

Skall jag ej mer den hugnad nå
Att uti ensligheten få
Förtroligt med dig tala
Och hjertat mitt hugsvala.

O, som en turturdufva snäll,
Som söker torra qvistar,
Och sörjer till sin lefnadsqväll
När hon sin maka mister;
Så äfven jag i denna verld,
Så djupt i kärleks-bojor snärd,
En sorglig lefnad njuter
Till jag min vandring sluter.

»Ej glädje här i verlden mer
»Min sorgsna själ behagar.
»I, glada dagar! jag med Er
»Ett sorgligt afsked tager.
»Så ljuflig som kärleken är
»När den sin framgång vinner här,
»Så smärta den ock gifver,
»Då den förhindrad blifver.»

»O, Skapare! som danat mig
»Att sorgens offer vara,
»O, tag snart bort mitt unga lif,
»Och låt mig hädan fara
»Ifrån en verld af oro full;
»Så må dock i den tysta mull
»Mitt sorgfulla hjerta
»Bli qvitt ifrån sin smärta.»

»Så hvilat jag i ro och frid
»Till dess mig Herren väcker;
»Och till det stoft, som gömmer mig
»Sin allmakts-hand utsträcker.
»O, då skall du och jag min vän
»Hvarandra åter se igen:
»Blott detta mig förnöjer
»Så länge jag här dröjer!» —

— Jag sedan såg att de sin famn
Emot hvarandra sträckte,
Och till ett afsked de sin hand
Ock åt hvarandra räckte.

En suck från deras hjerta gick
I detta bittra ögonblick:
Med ängslan i sitt hjerta
De skiljdes åt med smärta.

¹ Diktad af Pehr Nyström, skol-lärare i Mästerby. f. 1803 i Etelhem.

40.

2: 40. *Tvenne Bröder*

Den Yngre: Det kosta hvad det kosta vill,
Likväl så skall jag fria till
En flicka, som är grann:
Skönheten den behagar mig,
Den älskar jag rätt innerlig.
Den står mig riktigt an.
Jag därför ingen kallar min
Än den fager är och fin:
Sådant jag just älskar.

Den Äldre: Fritt älskar du den du är lik;
Men jag den älskar som är rik,
Och har stort kapital;
Ty har jag pengar har jag fröjd,
Och kan få lefva säll och nöjd.
Si, detta är mitt val!
Kom därför rika flicka, Du!
Till mig nu, till mig nu:
Dig vill jag just älska.

D. Y: Ack, ack — en ganska usel fröjd!
Hur skall dig pengar göra nöjd:
Du visst olycklig är.
Ty plågad utaf qvinnolag,
Du blifver städs hvar stund och dag:
Det blir dig stort besvär.
Men deremot har jag stor ro
I mitt bo har jag ro:
Sådant jag just älskar.

¹ *Här struket:* L. Niclasson.

D. Å: Nej qvinnolagen bryr mig ej:
Sä'r hon: ja! så sä'r jag: nej!
Ty är hon qvinna, är jag man,
Som henne styra, tuckta kan
Att hon får tiga still.
Slår hon klöfver, slår jag spa'r
Alla dar, alla dar:
Sådant jag just älskar.

D. Y. Så har du nöje i att slåss,
Allting göra som på tross:
Ack, ack — ett slafveri!
Din tid förbytes i stort tvång,
Och blir dig utan tvifvel lång;
Tro fritt jag säger dig.
Men den, som flink och hurtig är,
Har jag kär, har jag kär:
Sådant jag just älskar.

D. Å: När jag har pengar, silfver, guld
Och kistorna af ägor full',
Är du en fattig kar'.
När dina rätter sättas fram,
Så har du deraf spott och skam:
Du dricker vatten klar.
Men deremot har jag choclad'
Och kaffé och kaffé:
Sådant jag just älskar.

D. Y.: Låt vara, du har thé, kaffé,
Har du en hustru, som är le',
Den du får blygas för:
En hallt, en böffel döf och dum,
Ett enögdt troll, af-skrap och -skum,
Förtret dig städse gör.
Kom därför vackra flicka, Du!
Till mig nu, till mig nu:
Dig vill jag just älska.

D. Å: När fattigdomen trycker dig
Och barnahögen gifver skri
Uti hvar enda vrå,
Hvem söker du då hjälp utaf,

Då du af armod blir en slaf,
 Och gammal är och grå.
 Tro visst skönheten sviker dej;
 Wisserlig', visserlig':
 Derför jag denna älskar.

D. Y: Så har jag då allsingenting
 För all min möda och besvär,
 Har jag en trogen vän,
 Hvars kärlek skaffar tidsfördrif
 Och uti ängslan lustigt lif;
 Hon är just alltid den,
 Som med sin uppsyn fägnar mig
 Hjertelig', hjertelig':
 Sådant jag just älskar!

D. Å: Såvida dygden följer på,
 Då har du rätt, jag får tillstå:
 Du seger vunnit har.
 För dig har himlen allt ospardt;
 Men mina pengar tryta snart,
 Sen har jag trollet kvar.
 Lef därför du i tycket ditt.
 Rädes mitt, rädes mitt:
 Jag älskar just detsamma!

L. Niclasson.

4I A.

2: 4I. *Det står ett träd . . .*

Det står ett träd på min faders gård:
Det bär så underliga grenar.
Och blifver jag inte gift i år,
(Bättre är det att vara två)
Så får jag gå här allena.
(Än att vara så allena.)
För röda rosor är' så herrliga
(De röda rosor och de himmelsblå)
Och vackra flickor (gossar) är' så kärliga
(De vackra gossar (flickor) bör man passa på)
Helst när man får den man vill ha:
Då är det roligt att lefva
(Det största nöje på jorden)

Den lilla vännen jag had' i fjol.
Han var mig hulder och trogen:
Han sadlade sin lilla häst,
Och följde mig öfver skogen.

— — —

När som jag går till min lilla vän,
Så få den andra ondt i magen,
Och fråga mig hvad jag skall med den,
Som är så fattig och naken.

— — —

Och inte vill jag hafva mig en så'n,
Som ligger läser hela natten;;
Men hellre om en sådan är jag mån,
Som sätter plymer uti hatten.

— — —

Och inte vill jag ha' en klockare,
Som står läktar'n¹ och gapar;
Men hellre vill jag ha' en Presteman,
Som breder smör på sin kaka.

— — —

Men nog vet jag hvar min gosse går,
Som har det svartbruna håret:
Och andra flickor ha' fått man i år;
Men jag får vänta till året.

— — —

¹ *Så.*

Gud välsigne vår lilla mor,
 Som går på golfvet och lullar:
 Ta'r hon från oss våra tomma glas,
 Så fyller hon dem åter fulla.
 För röda rosor¹ är' så herrliga
 (— och de ögon (ögne-) blå)
 Och vackra gossar (flickor) är så kärliga
 (Den Norrska Hjelten har man än ett år)
 Helst när man får den man vill ha:
 Då är det roligt att lefva.
 G. Herlitz & A. M. Holstein & C. af Klint.

4I B.

En annan:

Den lilla gossen, jag had' i fjol
 Han var mig hulder och trogen.
 Han sålde bort sin lilla häst,
 Och följde mig öfver skogen
 Wackra gossar är så härliga,
 Och vackra flickor är' så kärliga;
 Helst när man får den man vill ha'
 Med största nöje på jorden.

Hör du på du karnalje pojke!
 Hvad har du i dina tankar?
 Och jag skall lära dig bedraga folk
 Ehvar du går eller vankar.

M. H. Lallér.

4I C.

En annan:

När jag går till min bästa vän,
 Så få de andra ondt i magen:
 De fråga mig hvart jag skall hän
 Som är så fattig och naken.
 Hå, hå — låt visan gå:
 Bryta qvistar, bre' pepparstrå.

¹ Saknas i MS.

Jag är lika som fågelen,
Som ensam hvilat uti lunden.

Äplet är både gult och rött;
Men det är maskstunget inne:
Gossens tal det är väl sött;
Men der är falskheten inne!

M. H. Lallér.

41 D.

[Å löst blad vid 2: 40; ej Säves hand]

Visa. Den trogna vännen

1 v. Den lilla vännen¹ ja had i fjol
han var mig hulder och trogen;
Han sadlade upp sin lilla häst
och följde² mig öfver skogen.
Röda³ rosor är herrliga,
— vackra flickor är så kärliga⁴
helst när man får den man vill ha,
det största⁵ nöje⁶ på jorden

¹ MS vannen.

⁵ MS största.

² MS fojde.

⁶ MS nöj.

³ MS Roda.

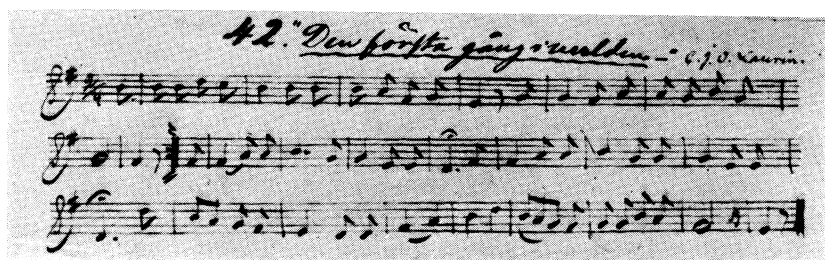
⁴ MS kärliga.

2 v. Det står ett träd i min faders gård,
 det bär så många handa grenar
 Bättre är att vara två
 än vara en allena
 Röda¹ rosor ...

Då reprisen sjunges andra gången², förändras³ de 2 3/8 till 1/4⁴.

42.

2: 42. »Den första gång i verlden . . .»

Den första gång i verlden jag dina ögon såg,
 Mitt hjerta af kärlek mände brinna:
 Jag önska' om jag dig till mig kunde få,
 Och om jag din vilja kunde vinna.
 Då sluppe jag all ängslan hos mig!
 Min kärlek den vändes ju alldrig från dig
 Förr än i min sistona timma,
 Då jag med döden mände tvingas.

C. Laurin, Ph. mag., f. 1813.

43.

2: 43. *En historisk Kärleks-visa*

En hvar som vill veta hvad kärleken är,
 Hör nu på hvad jag för Er alla frambär:
 Som visst är passerat, och det mån I tro,
 Med tvenne som mände i kärleken bo.

¹ MS Roda.

² MS gangen.

³ MS förändras.

⁴ MS möjl. 3/4. — I MS ej strofindelning.

En riker en köpman i Bristol månd' bo:
Han hade en dotter hvars ära och tro'
Var fast såsom berget af hårdaste sten
Mot den, som had' fått hennes hjerta allen.

Mång' riker en köpman uppå denna ort
Tänkt vinna dessa¹ hjerta med kärleken fort;
Men deras begär var inte bevändt,
Förty hennes hjerta af sorgen var kländt.

Engång det sig hände der tiden lopp hän,
Att ett utaf Fadarens skepp kom dit hem:
Med andra jungfruar om bord straxt hon gick,
Hvaröfver stor sorg uti hjertat hon fick.

Ibland annat allt som hon der mände se,
Såg hon en matros som stod der bredve',
Till hvilken hon fick sådan kärlighet stor,
Att hon ej kund' tala ett endaste ord.

De kinder, som förr voro rosande röd'
Så blefvo förändrad som hon varit död:
Dess hjerta det brände af kärleken så,
Att hon derfor straxt i land måste gå.

Hon gick till sin kammare med ängsligt sinn
Öfver allt det som dess hjerta fått in:
O, himmel! hon sade: hvad kärlek är söt:
Men får jag ej honom, så blifver jag död.

Hon kallar sin piga med hastiga ord:
Vet du ingen råd uppå denna jord?
Af kärlekens flamma jag nu är upptänd
Till den som mig alldrig tillförne var känd.

Den pigan hon sade till jungfruen god:
Min skönaste jungfru! var vid ett friskt mod;
Ty Eder åstundan I kunnen väl få,
Om I mig betror att till honom gå.

Der har du ett bref, det du honom frambär:
Säg det är från den som honom har kär.
Och säg honom ock, du dygdiga mö,
Att om han ej kommer, så blifver jag död.

¹ Så.

Det töfva' ej länge förr än som han kom:
Då hon fick se honom hon svingde sig om,
Och frågade se'n om han var inne der?
Han svara: skön' Jungfru! jo, nu är jag här.

Hon sad': kan I minnas då jag till Er kom
På skeppet att der mig se litet om,
Hvar jag en juvel der lemnat så god?
Det är mig förtal't att I honom tog.

Den fattig' Matrosen blef ängslig i mod,
Att honom så sade den Jungfru så god.
Han sade: skön Jungfru! I tänken ej så;
Och utaf stor ängslan så ville han gå.

Han sade: god Jungfru! jag är icke rik;
Fast I har stor rik'dom, bespotta ej mig,
Ej heller min ringa förmåga och stånd;
Ty lyckan sig snarligen omvända månd'!

Hon sade: jag talar som hjertat förmår,
Och som vi är' båda i blomstrande år,
Änskönt du är fattig och ringa af stånd,
Mitt hjerta och sinne jag ger dig i hand.

Han svara': här har du mitt hjerta igen,
Om du vill mig vara en uppriktiger vän,
Så skall du ej finna hos mig något svik
Tills Gud mig hänkallar och lägger mig lik.

En stund de tillsammans månd' vara, och så
När vinden blef foglig, så måste han gå.
Men då han kom till Virginien hän,
Så skref han ett bref till sin käraste vän.

Men se hvad olyckan är genast vid hand:
Ty brefvet kom till hennes Fader på land.
Han brefvet så läste med vrede i sinn',
Och derpå han straxt till sin dotter gick in.

God morgon, kär' Dotter! jag ser du är här:
Har du någon tidning från den du har kär?
Han är på Barbides, och du nu på stund
Hans hemkomst kan vänta utaf hjertats grund.

Är det ingen annan af högre stånd
Änn denne som du nu så kär hafva månd!
Han då i sin vrede och hastighet svär:
»Du skall ej se honom för ögonen mer!»

Han skref då straxt bref till Barbides eyland,
Att de skulle fångsla matrosen i band,
Och sen honom kasta i villande sjö,
Att han dervid månne omkomma och dö.

Men när nu Captinen fick brefvet att se,
Af sorg han ej visst' hur han skull' sig bete.
När vinden god blåste till sjöss han då gick;
Men tänkte icke på sådan en drick.

Men se man hur tiden han vänder sig om:
Med mång' dags seglats till ett Eyland man kom.
Captenen gaf order som man kan förstå:
Och skeppet nu ankra' derunder också.

Med tårar på kinden Captenen så from
Nu månne förkunna matrosen sin dom:
Så snart som han detta nu allt höra fick,
Mång' tårar ur ögonen på honom gick.

Han bad då Captenen: lät mig icke dö,
Men sätt mig i land på en obobodd ö;
Ack, spar' dock mitt lif, käre Herre, så god,
Och icke utgjut mitt oskyldiga blod.

Då kalla' Captenen allt folket till sig,
Och sade: god' vänner! vill' I höra mig:
Femhundrade pund ger vår Redare den,
Som låter den mannen omkomma i sjön.

De svara: de penningar äro ej god',
Då därför vi utgjuta oskyldigt blod,
Men honom vi sätta på eylandet må,
Der han med sin lycka kan bättre rådslå.

De honom i båten nedsatte allt då,
Och snarligt till Eyland han fördes också:
Han tog dem i hand och godt af dem bjöd;
Men med en af dem talade han om sin mö.

När du kommer hem till min käraste rik,
Gif henne den ring, säg den är ifrån mig:
Jag tålmodig för hennes skull vara vill.
Och lida hvad motgång mig Gud skickar till.

När som hon då ringen i händerna fick,
Och budet förtäljde hur med honom gick,
Hon sade: min fader har gjort mig orätt;
Ack, jag är förlorad! jag tör säga det.

I sorgelig' kläder och sorgeligt mod,
Hon gick då till sjöss och vinden var god;
Allt för att uppsöka sin käraste vän,
Det skepp skulle gå till Virginien hän.

De hade ej vatten — det gjorde visst Gud,
Som hörer de uslas uppriktiga ljud —;
De då med sin båt i land måste gå
Till samma ejland hennes kär'sta var på.

Der var han i månader tre gånger tre;
Och samma dag gick han dit ner för att se
Om der ej för honom var något att få:
Och straxt deras båt han varseblef då.

Och då denne båten kom närmare land,
Af glädje han springer straxt neder till strand:
Då de honom sågo till sig komma när,
Så rodde de bort ifrån detta skär.

Han tog af sig hatten, föll ned på sin knä,
Och sade: för Guds skull I tagen mig med:
En sjöman jag är, af svält nästan död!
När de detta hörde, de ömka' hans nöd.

De foro till landet och tog' honom ned,
Och förde så honom till skeppet allt med.
Captenen då fråga hur han kommit dit¹
Hvarpå för Captenen han allt nämnde om.

Hans kärastes ögon af gråt voro röd.
Ack, lefver du, sad' hon, som jag tänkte död!
Jag hafver nu lefvat alltför sorgelig,
Alltsedan jag satte min kärlek till dig.

¹ fråga — dit *ä t* frågade hur han dit kommit dit (!).

I famn tog hon honom och kysste han då,
Så att all hans sorg den månde förgå.
Hon sad': jag har funnit den jag håller kär:
Ej annan än döden skall skilja oss mer.

De foro till England allt med en stor hast,
Och ankra' i Plymouth den åttonde Mars;
Hvarpå om en morgon den Jungfru så god
Uti en rätt underlig klädbonad stod.

Med sjömans-kläder hon klädde sig då,
Med bref i sin hand till sin fader månd' gå.
Det stod uti brefvet: Kär' fader så söt!
Jag är uti Genua, och nästan halfdöd.

Jag ser, sade faderen, nu min dotters hand.
Ha'n I fått det bref i främmande land?
Hon svara': då jag ifrån Genua gick,
Det brefvet jag utaf dottren Er fick.

Han frågade: gån I till Genua igen,
Och kunnen I föra min dotter hit hem,
Och hit till mig bringa, så hjelpe mig Gud!
Så sant som jag gifver Er henne till brud.

Hon sade: om I derpå ger mig Er hand,
Skall jag snart Er dotter här bringa på land;
Ja, det skall jag göra uppå denna stund. —
— Då gifver jag Eder straxt hundrade pund.

Då föll hon på knä der på stället hon stod,
Och sade: I är dock min fader så god:
Jag är Eder dotter, som reste af land,
För att uppsöka min kär'sta till man.

Förlåt mig, o! Fader, hvad jag hafver gjort:
I hafven nu redan min orsak förspordt.
Han sade: af hjertat förlåta jag vill,
Allt hvad du begär skall jag gifva dig till.

Hon sade ock vidare: fader så fin!
Må jag nu få den som var kärasten min?
Ja, det får du gerna, min dotter så söt,
Och det skall bli han, som få bo i ditt sköt.

Så fingo de bröllop med glädje och fröjd,
Och fadren han var deröfver förnöjd.
Han sade: för I var hvarandra så tro',
Tolf tusen pund sterling jag ger Er i bo.

Nu kunnen I samman i kärleken gro
För det I hvarandra vor' hulda och tro;
Så vill jag förmana hvar jungfru och mö,
Att älska sin kär'sta i glädje och nöd. —

— Se, den som på vattnet måst lida stor nöd,
Och vida omtumla och söka sitt bröd,
Dock uppriktig emot sin käraste är,
Han får sådan lön för allt sitt besvär.

Jungfru Maria Grönström.

44 A.

2: 44. *Stephans Otte*

God morgon, Kära Moder!
— Håll dig väl fålan min —
Gud låt Er vakna goder,
Allt för den ljusa stjernan —
Ingen dag det synes än;
Men stjernorna de lysa på himmelen:
;,: Gossarne lät sig lustiga vara,
De som kring i landet fara:
Jul engång om året! ;,:

Wi se uppå Er skorsten hvit:
— Håll dig m. m.
För Er dotter gick vi hit
Alltför den m. m.

Dottren heter Stina,
Hon ger oss kakan fina.

Dottren heter Anna,
Hon ger oss öl ur kanna.

Staffan var en Stalle-dräng

Staffan red till källardörr
Der drack han ut fem kannor öl.

Östanväder och västanvind
 — Håll dig väl fålan min —
 Dörren upp och gossarna in!
 Allt för den ljusa stjernan —
 Ingen dag det synes än;
 Men stjernorna de lysa på himmelen:
 Gossarne lät sig lustiga vara, }
 De som kring i landet fara: } ::
 Jul engång om året.

Ferd. Lundgren.

44 B.

2: 150. *Staffan var en . . .*

Staffan var en stalledräng:
 — Hållt fast i fålan min —
 Han vattnade väl de fålar fem.
 Hjelpe godt! hjelpe godt! Sankt Staffan!
 Är husbonden hemma i huset huld,
 — Håll fast ...
 Så kommer han ut med sin¹ flaska² full;
 Hjelpe godt ...
 Är matmodren hemma i huset huld,
 Så kommer hon ut med kaka-bull'.
 Är sonen hemma i huset huld,
 Så kommer han ut med tobaks-rull'.
 Är Dottern hemma i huset huld,
 Så kommer hon ut med öl-kannan full.
 Will inte Husbonden komma ut,
 Så skall han tvättas i kalka-lut.
 Så ridom vi från den gård;
 Här fick vi alldrig någon tår.
 Så ridom vi från detta hus:
 — Hållt fast i fålan min —
 Här har vi fått ett dugtigt rus.
 Hjelpe godt! hjelpe godt! Sankt Staffan!

Adolf Fr. Hägg.

¹ Över raden: bränvins.

² Över raden: -n.

44 C.

2: 218. S^{ct} Staffus Wisa

(Annan dag Jul — bittid' på morgonen)

Sct Staffu var en liten Stall-dräng;

— Håll fast i fålan min —

Han vattna' sina fålar fem.

Hjelper godt, hjelper godt, Sankte Staffu! —

Han sadlar opp sin gångare grå,

Håll fast i fålan ...

Rider sen till Bondens gård.

Hjelper godt, hjelper ...

Är Husbonden hemma i huset huld?

Kommer ut med brännvins-flaskan full!

Är Mat-modren hemma i huset huld?

Kommer ut med kake-bull'!

Är Sonen hemma i huset huld?

Kommer ut med snus-dosan full!

Är dottren hemma i huset fin?

Kommer ut med skinande vin!

Det är nu allt om Jule-tid:

Vi ridom ut på frieri.

(När de få något godt:)

Så ridom vi från detta hus:

Här fingom vi ett dugtigt rus!

(När de ingenting få:)

Så ridom vi från den gård:

Alldrig fingom vi en tår!

Kommer nu den Bonden ut,
— Håll fast i fålan min —
Lägga vi honom i kalke-lut!
Hjelper godt, hjelper godt, Sankte Staffu!
C. Lindgren, Fardhem.

45.

2: 45. *Mjöltnare-Wisan*

Det voro två skälmar som lade råd
— Pinni min pinn pinn var för liten —
(Tyst tal' alldrig om det!)

De skulle till qvarnen och mala råg:
(Hur de mjölnars dotter skulle få)

— Pinni min pinn, han satt in han för din;
pinni min pin,
(Tyst tal' alldrig om det!)

— Han var mindre än din, pinni min pinn
och din var för liten! —
(Tyst tal' alldrig om det!)

Den ene kröp uti en säck
(Du gör dig liten, kryp i en säck)

— Pinni min m. m.
(Tyst m. m.)

Sen körde de till Mjöltnar'ns bäck
(Så skall jag kasta dig i mjöltnar'ns bäck)

— Pinni min m. m.

När som de kommo på mjölnarns bro,
Hästen gnäggade och säcken log.

Käre mjöltnare! var mig huld:
Mala min säd, men tag ingen tull?

Sätt säcken in i din dotters säng,
Att det ej på honom kommer regn.

När det blef mörkt i hvar vrå,
Då börja' säcken båd' krypa och gå.

Då ropade mjölnaren: »tänd upp ljus,
»Jag tror det är skälmar uti mitt hus!«

Då svarade dottren i full burdus:
»Det var grå-månsen som spände en mus!»

Så svarade kärringen som på ugnen låg:
»Kan grå-månsen väl ha stöfflor på?»

Tig, du kärring! ack, tig om du kan:
I morgon skall du i min faders dam.

Då det blef dager och dager blef ljus,
Då förde de kärringen i dammen ut.

Kärringen slog sin rumpa i knurr,
Och sjönk till botten och sade: purr-nurr!

Kärringen sjönk; men skinnpelsen flöt:
Gubben stod på landet och tjöt.

Gubben högg i med sin krokiga tand,
— Pinni min pinn pinn var för liten —
(Tyst tal' alldrig om det!)
Och drog så sin kärring åter i land!
— Pinni min pinn, han satt' in han för din;
pinni min pinn,
(Tyst tal alldrig om det!)
— Han var mindre än din, pinni min pinn
och din var för liten!
(Tyst tal alldrig om det!)

F. Lundgren o. A. M. Holstein.

46 A.

2: 46. *Svante*¹ *Svane*

Sven Svane han gångar sig den vägen fram;
Då mötte det honom en Wallare-man:
Ack, hör du Walleman! hvad jag säger dig:
Kan du de spørsmål, som jag gifver dig?

Inga spørsmål det hafver jag lärt;
Men i går skjöt jag Wiselands konung ihjäl.
Och slog du Wiselands konung ihjäl,
Då skjöt du visst min fader alltväl.

¹ *Så.*

Sven Svane han gånger sig en annan väg fram,
Der mötte han en annan Wallare-man:
Och hör du Walleman! hvad jag spørjer dig:
Kan du de spørsmål, som jag gifver dig?

Hvilket är svartare än ett kol?
Hvilket flyger lättare än lärkvingar små?
Hvilken är väl hvitare än Svanen?
Och hvem ropar hårdare än tranan?

Synden är svartare än ett kol,
Tankan flyger² snabbare än lärkvingar små;
Guds Englar äro hvitare än svanen,
Och åskan är hårdare än tranan.

Hvem är det som bygger den bredaste bro,
Hvar under gå fiskar som mäst uti flod?
Hvart åt länder vägen den breda,
Derpå vandrar menniskan den leda?

Isen bygger den bredaste bro,
Derunder gå fiskar som mäst uti flod;
Åt helvetet bærer vägen den breda,
Derpå vandrar menniskan den leda.

F. Lundgren.

46 B.

2: 164. *Sven Svane*

Sven Svane han gick sig den breda vägen fram:
Då mötte han der en vällärder man.

Och hör du, lärde man! hvad jag nu säger dig:
Kan du besvara de spørsmål, jag gör dig?

Och spørsmål det hafver jag inte lärdt,
Men jag hafver slagit Kung Wise ihjäl.

Och hafver du slagit Kung Wise ihjäl,
Så hafver du slagit min fader ihjäl.

Sven Svane han drog sitt blågula svärd:
Nu skall du fara en ynkelig färd!

¹ MS flygger.

Så högg han honom i styckena små,
Som lindebärs-löfven på jorden ligga må.

Sven Svane han gick sig litet bättre fram;
Och mötte der en annan vällärder man.

Och hör du, lärde man! hvad jag säger dig:
Kan du besvara de spørsmål jag gör dig?

Och hvad är rundare än ett hjul,
Hvarunder hvila de fagraste djur?

Och hvad är hvitare än Svanen,
Och hvem ropar högre än tranan?

Himlen är rundare än ett hjul;
Der under hvila de fagraste djur;

Och englar äro hvitare än Svanen;
Och åskan ropar högre än tranan.

Hvem kan bygga den bredaste bro,
Hvar under gå fiskar i stridaste flod?

Hvart hafver solen sitt säte,
Och hvar ligger död mans fjäte?

Isen han bygger den bredaste bro,
Der under gå fiskar i stridaste flod;

Åt öster af har solen sitt säte,
Åt väster ligger död mans fjäte.

Men hvad är svartare än kol,
Och fermare än lärkvingar små?

Hvarthän bär vägen den breda,
Och var ligger menniskor, som lida?

Synden han svartare är en¹ kol,
Och själen fermare än lärkvingar små;

Åt helvetet bär vägen den breda,
Och ligga menniskor som lida.

När du kan säga detta, kan du väl säga mer:
Sen drucko de tillsammans uti dagarna fler.

Sven Svane han tog en ring af sin hand,
Och skänkte den så till den vällärde man.

Enkan Maria Olofs Dr Söderbys i Wänge.

¹ Så.

2: 47. *Johannes*

Det bodde en skälm ibland alla
Uti de omyndigas land:
Johannes han låt sig kalla;
Han had' en from hustru försann!

En dag gick Johannes åt skogen,
Och lade med Röfvarena råd:
Han ville sin hustru bortsälja,
Ty hon var för visst med en son.

Johannes går hem till sin hustru,
Han säger i samma sinn:
»Kom viljom vi gånga åt skogen,
»Och köpa de feta svin!»

»Jag orkar så litet att gånga,
»Min tid den är ej så lång.
»Kom skolom vi gånga så sagta,
»Vi gånga så sagta försann.»

När som de kommo till skogen,
Sad' hustrun till mannen sin:
»Hvar har du de feta svinen,
»Du låfte att köpa mig in?»

Johannes han började ropa
Och ropte med högan röst:
Frankom den äldsta röfvaren,
Och hade Gylden i hand.

»Sjelf skall du klä' af henne kläderna,
»Sjelf skall du binda henne vid träd,
»Sen får du dina tvåtusen Gylden;
»Dermed tag och gack du din väg!»

Han gjord' henne skälmstycken flera
Den oförskämda hund;
På det hennes röst ej skull ljuda,
Han bandt henne kafvel i mund.